

In totaal werden er 528 boeken ingestuurd voor de Boekenbon Literatuurprijs. De kwaliteit was zeer hoog, zowel van de fictie als van de non-fictie. De titels omvatten daarnaast een breed palet aan onderwerpen. Dat maakte de keuze niet gemakkelijk.

De grote rijkdom en variëteit aan inzendingen is terug te zien in de longlist. De jury selecteerde daarvoor 15 intrigerende en urgente boeken die tegelijk toegankelijk zijn. De jury is ervan overtuigd dat de titels die genomineerd zijn een groot lezerspubliek zullen aanspreken.

In de selectie van de shortlist heeft de jury gelet op durf, engagement, stilistische originaliteit, maatschappelijke urgentie en eigenzinnigheid. Na een moeilijke en zorgvuldige weging heeft de jury de longlist uiteindelijk terug weten te brengen tot een shortlist. Een van deze vijf boeken zal de Boekenbon Literatuurprijs 2024 winnen.

Voor de shortlist van de Boekenbon Literatuurprijs 2024 nomineert de jury:

Esther Gerritsen - *Gebied 19* (De Geus)

Guido van Heulendonk - *De kroon met twee pieken* (Arbeiderspers)

Bregje Hofstede - *Oersoep* (Das Mag)

Frank Nellen - *De onzichtbaren* (Hollands Diep)

Frank Westerman - *Zeven dieren bijten terug* (Querido Fosfor)

De jury van de Boekenbon Literatuurprijs 2024 bestaat uit:

José van Dijck (voorzitter) - hoogleraar media en digitale samenleving, Universiteit Utrecht

Steven van Ammel - boekhandelaar bij Passa Porta in Brussel en columnist bij De Standaard

Gerben de Bruijn - eigenaar boekhandel PostScriptum, Schiedam

Ingrid Hoogervorst - literair auteur en docent proza & essay Schrijvers Vakschool

Hind Fraihi - journalist voor Apache en columnist voor De Tijd

Sebastiaan Spiekerman - Neerlandicus, docent taal Hogeschool IPABO, Amsterdam & Alkmaar

ESTHER GERRITSEN - *GEBIED 19*

Bij nacht en ontij verdwijnt Suzanne. Manlief Tomas laat ze met een berg aan vragen achter. Al gauw blijkt dat er nog meer vermisten zijn, overgebracht naar een nieuwe planeet: TOI-700. Daar leven zij die van nut zijn. Het leven begint vreugdevol van nul; het brein krijgt een reset met een hersenoperatie in Gebied 19.

De lezer verkent een nieuw genre en een psychologisch sterk doorwroete gespletenheid, want *Gebied 19* verbindt en verdeelt. Zij die nergens te bekennen zijn en zij die achterbleven. Tussen de betere mensen voor een betere samenleving en de niet-uitverkorenen. Het verhaal is actueel.

Bevreemdend, mysterieus en ongelooflijk. Dat is hoe *Gebied 19* zich laat omschrijven. Haast op het potsierlijke af neemt Esther Gerritsen je mee in een verhaal dat zich afspeelt in twee verschillende werelden. Ze maakt het onbereikbare perspectief herkenbaar. Van Tomas' wandelingen met de hond tot het gekeuvel in het buurthuis om de hoek. De dorpsgezagigheid gaat samen met een wat akelig toekomstverhaal. Uitgestreken over tijden, sentimenten en plaatsen is *Gebied 19* pertinent actueel. De roman is een fraai staaltje *science fiction* in de polder.

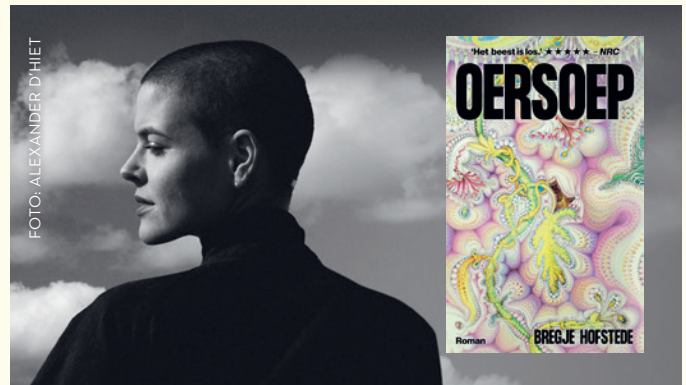

GUIDO VAN HEULENDONK - DE KROON MET TWEE PIEKEN

Werner Vrysoone is een zelfverklaard man zonder eigenschappen, 'de vleesgeworden oppervlakkigheid'. Toch weet auteur Guido Van Heulendonk net uit het kleurloze bestaan van deze matig ambitieuze ambtenaar een boeiende en beklemmende roman te puren.

We leren Vrysoone en zijn bont samengestelde gezin -twee dochters, waarvan een uit een eerder huwelijk van zijn vrouw- kennen aan de hand van een brede waaier aan tekstvormen. Een mensenleven, zo lijkt het, bestaat haast louter uit taal. Vroeg of laat worden we allemaal herleidt tot een verzameling e-mails, statusupdates of, als het tegenzit, een morbide persbericht. Dat net in een roman louter opgebouwd uit communicatiemiddelen de personages zoveel voor elkaar verzwijgen, is slechts een van de ironische knipoogjes van de auteur. Het getuigt van lef om als auteur op deze manier te verdwijnen achter taal en stijl.

Doorheen de fragmentarische roman volgen we Vrysoone van zijn studentenjaren tot de laatste ademtocht, waarbij ons telkens een blik wordt gegund op de vele nuances en ontwikkelingen in zijn gevoelsleven. "Een levende mens vormt een stoet van personages die soms nauwelijks iets met elkaar te maken hebben."

BREGJE HOFSTEDE - OERSOEP

Oersoep gaat over het 'bijna niet te benoemen gevoel dat er iets achter de tastbare dingen ligt'. De plaats waar de hoofdpersoon geraakt in haar grondeloze baarpijn. Ze verlangt terug naar deze transformerende ervaring. Niet naar de onbeschrijflijke pijn, maar naar 'de onderdompeling in het leven dat buiten zijn oevers treedt'. Dat leven zoekt ze in de geschriften van mystica Hadewijch.

Alleen al de weergaloze bevallingscène waarmee deze roman begint, is indrukwekkend. Bregje Hofstede probeert fysieke sensaties in taal te vatten en gaat daarmee tot het uiterste. Anale seks terwijl ze haar kind de borst geeft. De liefde voor Warre met wie ze woont in het bergachtige Franse gebied de Morvan. De liefde voor de vrouw met wie ze in een rugbyteam zit. Is ze lesbisch, of hetero, of houdt ze van allebei?

Het gaat om de omarming van het fysieke, het lichamelijke. De roman mondt uit in de onnadrukkelijke - maar wel razend overtuigende - opdracht om daar iets mee te doen in het leven. Om je lichamelijk uit te drukken.

FRANK NELLEN - DE ONZICHTBAREN

De vriendschap tussen Dani, Igor en Pavel - die samen opgroeien in het Oekraïense dorp Taranivka in de jaren zeventig - wordt getekend door het sovjetbewind. Terwijl Dani in het dorp blijft als fabrieksarbeider, vertrekt Pavel naar de grote stad. Hij studeert filosofie in Kiev en ontpopt zich na de val van het communisme als een vertegenwoordiger van het nieuwe regime.

Het verhaal eindigt in de jaren negentig in de verboden zone van Tsjernobyl, waar ook het dorp Taranivka onder valt. Dani wil terug om Pavel te vinden, die via de radio de verhalen van gewone mensen - de onzichtbaren - de wereld instuurt. Pavel doorziet daar dat zijn leven een leugen was en dat het communisme een leegte heeft gecreëerd. Ook in de taal zelf.

Frank Nellen graaft in de diepere lagen van de geschiedenis om te laten zien wat dictatoriale regimes doen met gewone burgers. Ideologie blijft geen abstractie, maar kruipt in de hoofden van personen, bepaalt vriendschappen en bespeelt levens. De littekens die politieke systemen achterlaten op de zielen van mensen maakt hun schrijnende geschiedenissen ontroerend. Nellen beheerst de kunst van het vertellen zodanig, dat schijnbaar onbetekenende levens weer betekenis krijgen. *De Onzichtbaren* is een diep bewogen geschiedenis over de kracht van verhalen.

FRANK WESTERMAN - ZEVEN DIEREN BIJTEN TERUG

In het spoor van Willem Barentsz reizen we mee naar een wereld waar de mens maar een klein radertje in het geheel was. Maar met de tijd wordt de invloed van de mens ver boven de poolcirkel steeds groter. Frank Westerman hangt zijn verhaal op aan de hand van zeven dieren; de hoofdpersonen van dit boek. Dat levert een verhaal op dat de lezer laat zien waar al onze bemoeienissen toe leiden.

Het is een adembenemende mengeling geworden van reisliteratuur, dierwetenschappen, een modern bestiarium en historische figuren. Ondanks al die verschillende genres blijft het een strak gecomponeerd verhaal, waarin de schrijver nergens zijn grip op de dieren verliest. Door zijn onderzoekende blik en inlevingsvermogen ontdek je op elke pagina weer iets wat lezenswaardig is.

Zeven dieren bijten terug is een leerrijk boek. Een waarschuwing wat er kan gebeuren als we onze enorm expansiedrift maar blijven volhouden. Net als in zijn andere werk, maakt Westerman ook in dit boek grote vragen begrijpelijk door het vertellen van kleine verhalen. De dieren roepen ons ter verantwoording.

